

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Compendium Qvæstionvm Regvlarivm R. admodum P.
Emanuelis Roderici Lusitani, S. T. Lectoris Prou. S. Iacobi
Reg. Obseru. Ordin. Mino. Diffinitoris**

Rodrigues, Manuel

Lvgdvni, 1621

I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41743

Minores habent multa priuilegia regalia, quæ Hispanicè scripta *Vide tom. 3. quæst. 40. art. 2.* Inter quæ vnum est, quod non tenentur contribuere id quod alij ciues contribuunt pro militibus accommodandis, *ibid.*

IEIUNIUM.

Vide Prædicare, Quadragesima.

I Tinerans pedestris, conficiens iter sex leucarum, communiter à D D. excusatur à ieiunando, Fratres vero Mendicantes etsi tantum iter nõ faciant vt excusentur à ieiunio, possunt ex priuilegio transferre ieiunium Regulare in alium diem, non autem Ecclesiasticum, vt Vigiliæ, &c. *tom. 2. quæst. 100. art. 3.*

Fratres Minores ex vi Regulæ præcepto tenentur ad ieiunandum Quadragesimam, sed non alia ieiunia Ecclesiæ, v. g. Quatuor temporum, Vigiliarum, &c. Ergo professi annos 20. nondum habentes, nullo præcepto ad illa tenentur. *art. 4. & 6.*

Ieiunia Regulæ Fratrum Minorum ieiunanda sunt cibus Quadragesimæ

gesimalibus, secundum constitutiones antiquas, & Barchinonenses: Quemadmodum Patres in expositione Regulae dicunt sic fuisse intellectum, & iussum obseruari à Patre nostro Francisco, nisi aliud obtinerit in aliquibus prouinciis praescripta consuetudo. *art. 7.*

Fratres professi statim tenentur ad ieiunia Regulae, cui se voluntarie subdiderunt, quod approbat, & interpretatur antiqua, & praescripta consuetudo. *art. 8.*

Frater Minor frangens ieiunium Feria sexta Quatuor temporum, Pentecostes, & Septembris, facit contra duo praecipua, sicut & ille qui non ieiunaret in Vigilia Sancti Thomae, & Matthiae, casu, quo haec Vigilia in Quadragesima, & sexta feria eueniret, Sed frangens ieiunium Feria sexta Aduentus & Quadragesimae vnicum transgreditur, ratione scilicet Quadragesimae, & Aduentus, non ratione Feriae sextae, quia dicit Regula: *Aliis autem temporibus non teneantur, &c.* *art. 8.*

Filij militum Regularium illegitimi sunt sacrilegi, ob solemne votum castitatis conjugalis, vnde non legitimantur per subsequens matrimonium. *tom. I. q. 13. art. I.*

Iure communi per ingressum Religionis tollitur illegitimitas quoad Ordines sacros tantum, in quam tamen reincident qui non profiteantur, quantum ad executionem Ordinis suscepti; hinc parum necessaria videntur esse quædam ad hoc data priuilegia. *art. 3. & 4.*

Pralati generales, & prouinciales olim per multa priuilegia poterant dispensare cum illegitimis quoad pralaturas & dignitates, sed reuocata sunt omnia per constitutionem *Sixti V.* Quam tamen *Greg. XI V.* sic modificauit, vt iam liceat eis solis cum Capitulo generali, aut prouinciali proprio, aut intermedio tantum. *art. 6.*

Probabilius est, eosdem Pralatos cum Capitulo (vt supra) posse etiam dispensare cum filiis illegitimis Religiosorum quoad Pralationes obtinendas in eodem Ordine, sed non

in eodem Cōnventu, in quo eorum pater Prælationem habuit *art. 7.*

Filius concubinæ, si antequam pater eius matrem duxerit, promoueat ad Prælaturam, indiget dispensatione si verò post contractum matrimoniū non eget. Et hæc dispensatio fieri potest in Congregatione intermedia, quæ per constitutiones generales habet vim Capituli. *art. 8. & 9.*

Prælati Regulariū possunt quidem dispensare per sua priuilegia cum suis quoad dignitates Ordinis obtinendas, sed non quoad quacumque extra Ordinem; ergo non possunt eos legitimare, id est, simpliciter eos restituere natalibus. Similiter sæcularis illegitimus dispensatus ad aliquod beneficium, v. g. ad Curatum, factus Religiosus, non est dispensatus ad Prælaturas; secus tamen esset, si fuisset legitimatus: legitimatio enim est late extendenda, cum sit Beneficium Principis; dispensatio verò, ut pote odiosa, est restringenda. *art. 8.*

Inter dispensationem, & legitimationem, prout huic instituto congruunt, hæc est differentia; quod
dispensatio

ILLEGITIMVS. 221

dispensatio solum faciat habilem ad ea, ad quæ quis iure canonico, aut ciuili est inhabilis; legitimatio autem ad omnia habilitat. *ibid.*

Illegitimus factus Canonicus Regularis Ecclesiæ Cathedralis, non potest esse Archidiaconus sine dispensatione, nec post professionem Vicarius Episcopi; aut Prouisor. *art. 12. & 13.*

Cum gratia dispensandi cum illegitimis conueniat Prælati Regularibus ex priuilegio, non possunt dispensare cum iis sine iusta causa arbitrio boni viri iudicanda, alioquin dispensatio erit nulla. *art. 14. & 15.*

Illegitimus in Capitulo, aut Congregatione intermedia Canonicè electus à Patribus, qui eius nouerint inhabilitatem, in Prælatum, censeatur esse dispensatus in conscientia, si talis eorum fuit intentio; in foro autem exteriori non erit, nisi actualiter cum ipso dispenseretur. *art. 16.*

Illegitimus non potest esse Diffinitor sine dispensatione: Diffinitorius enim importat dignitatem perso

222 ILLEGITIMVS.

personatus, cum fit quædam prærogatiua absque iurisdictione *ar. 18.*

Non potest etiam illegitimus esse discretus mittendus ad Capitulum prouinciale ratione vocis passiuæ, qua caret; si tamen attendamus ad vocem actiuam tantum, posset. Verum cum non possit renunciare voci passiuæ, absolutè nequit esse discretus. *art. 19.*

Possunt illegitimi esse Confessores Monialium, Magistri Nouitiorum, & Vicarij Conuentus sub Guardiano vel Priore, cum tales non habeant iurisdictionem ordinariam, sed delegatam. *art. 20.*

Moniales non egent dispensatione ad prælaturas, siue perpetuas siue temporales sui Ordinis, cum non habeant Prælationem ordinariam, sed quasi ex commissione. Si tamen (vt volunt quidam) dispensatio requiratur, poterunt cum eis dispensare earum Prælati, etiam extra Capitulum. *art. 21. & 22.*

Possunt Prælati dispensare cum familiaribus, & actu seruientibus Conuentui ad quæcumque beneficia Regularia, etiam Curata, modo

IMMUNITAS. 223

do non assumatur in fraudem ipsius
privilegij ; possunt autem id facere
etiam extra Capitulum. *artic. 23. &*
24.

IMMUNITAS.

Præsumentes effringere Eccle-
siam Regularem, aut loca Fra-
trum, aut illis damnabilem vio-
lentiam exercere, excommunican-
tur, olim a solo Papa, iam etiam à
Superiore domus, quoad forum
conscientiæ tantum absoluedi.
Quam excommunicationem non
incurrunt effringentes aliquod præ-
dictorum, non ut capiant, sed tan-
tum ut inquirant reum, quia ha-
bent ius ad quærendum, & per con-
sequens ad omnia impedientia di-
ctam inquisitionem, remouenda. *to.*
2.9.50.art.1.

Iudices sæculares inuentum reum
in Monasterio, &c. etiam immuni-
tate Ecclesiastica indignum (ut sunt
per declarationem *Greg. XIV.* publi-
ci latrones, viarum grassatores,
agrorum depopulatores, & qui in
locis sacris homicidia, aut mutila-
tiones fecerunt, aut qui proximum
proditariè occiderunt, assassini
heretici,

hæretici, aut læsæ Maiestatis rei) nullo modo extrahere possunt sub pœna excommunicationis, donec Episcopus proprius, aut vicinior, causa prius cognita, eis tradiderit. Dum autem causæ notitia inquiritur, non in sæculari carcere, sed in ecclesiastico debet asseruari, reperitque gaudere immunitate Ecclesiastica, ad Ecclesiam, vnde extractus est, debet reduci. *art. 3.*

Dicunt aliqui quòd Sodomita, & grauissimè peccans non gaudet immunitate, nec Clericus, nec Religiosus; sed standum est consuetudini receptæ. *art. 4.*

Regulares permittentes in suis locis, vel Ecclesiis malefactores à ministris iustitiæ capi, nisi particularem afferant Episcopi, aut eius Officialis licentiam contra particularem illum malefactorem, cum interuentu personæ ecclesiasticæ ab eo authoritatem habentis (quidquid eis iurauerit Iudex, si fidem non seruet, sed occidat) incidunt in irregularitatem per Bullam Gregor. XIV. Quod etiam verum est eo casu, quo malefactor non gauderet
immu

INDVLGENTIAE. 225

immunitate, quandoquidem tunc nulla ratione sibi persuadere debuerint, quod Iudex fidem ipsis seruaret. *art. 3. & 5.*

In quibus casibus commendatarij Ordinum militarium gaudeant immunitate, & in quibus non, *Vide q. 62. tom. 2. ab art. 13. vsque ad 18.*

Totum Monasterium venit intelligendum nomine Ecclesie, & gaudet immunitate eiusdem per privilegium factum Cisterciensibus, etiam Monasterij grangiis, ab *Eugenio. IV. tom. 2. q. 65. art. 2.*

INDVLGENTIAE.

Vide Infirmi, Itineratio, Dispensare.

Praelati habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, verisimiliter possunt suis subditis concedere Indulgentiam eodem iure quo Episcopi, scilicet diuino, licet aliqui contradicant, allegantes contrariam consuetudinem totius Ecclesie; sed consuetudo non praescribit contra ius diuinum. *Vide iurisdictione. 10. 2. q. 86. art. 2.*

Prouinciales Mendicantiu facta
P vifi

226 INDVLTGENTIAE.
visitatione possunt dare Fratribus
& Sororibus benedictionem, & ple-
nariam Indulgentiam per privile-
gia facta Ordini Minorum & Soci-
tati I E S V. Per Leonem X. & Grego-
rium XIII.

Item Prædicatores quicumque
eorundem Ordinum, in quibus-
cumque Ecclesiis, aut locis possunt
dare suis auditoribus 40. dies In-
dulgentiarum. per *Alexan. IV. art.*

INDVLTGENTIA
plenaria à Fratribus lucranda.

*Vide Absolutio quoad Fratres. Cap-
itulum, Conceptio, Divinum Officium.*

Indulgentiam plenariam lucratur
Frater Minor per multa
privilegia. Primò, in die receptio-
nis habitus, professionis, & mor-
tis articulo, non solum vero, sed
& præsumpto. Sed si lucrati fue-
rint in præsumpto, non remane-
bit pro vero. *tom. 2. quæst. 87. art. 1.
& 9.*

Secundò, celebrantes in omni-
bus diebus Dominicis, in omnibus
Festis

INDVLGENTIAE. 227

Festis Domini Sabaoth, Beatae Mariae, & Sanctorum Ordinis Minoru. Imo per communicationem priuilegiorum, quotiescumque communionem sumunt, cum id sit Monialibus Sanctae Clarae concessum per Innocent. VIII. & Leon. X. art. 2.

Quando aliquo die ad Indulgentiam plenariam requiritur Communio, & Confessio, Fratres legitime impediti lucrantur ut alij, ex Greg. XII. l. Similiter, qui inculpabiliter non receperint, si post sublato impedimento perfecerint quae prescribuntur, Indulgentiam consequuntur, etiamsi dies constitutus praeterierit. *ibid.*

His praedictis gaudent etiam Confratres Chordae Sancti Francisci, & omnes alij Regulares etiam non Mendicantes, qui Minorum priuilegiis communicant. *ibid.*

Tertio, recitantes coronam Christi continentem 33. *Pater noster*, & *Aue Maria*, in honore 33. annorum vitae eius: & coronam Beatae Mariae continentem 72. *Aue Maria*, cum 7. *Pater noster*, & vno *Pater*, & *Aue*, pro summo Pontifice. Infirmi,

P 2 qui

qui non valent tantum dicere, sup-
plent per vnum Psalmum aut Hym-
num Iesu Christi, aut B. Mariae.
Denique idem lucrantur recitantes
Canticum Graduum. *art. 3.*

Quartò, facientes, vel audientes
Missam Conceptionis B. Mariae, vt
suprà. *Vide Conceptio. art. 4.*

Quintò, ex Adriano V I. dicendo
in pulsatione campanæ ad *Aue Ma-*
ria, ad primum signum, *Angelus Do-*
mini, &c. & *Aue Maria*. Ad 2. signū,
Ecce ancilla Domini, &c. cum *Aue*
Maria. Ad 3. signum, *Et verbum caro*
factum est, &c. cum *Aue Maria*, lu-
crantur Indulgentiam plenariam.
art. 12.

Sexto, lucrantur Indulgentias
Stationum Romæ, Ierusalem, Sancti
Iacobi, Portiunculæ, dicentes qua-
cumque hora diei vel noctis, & quo-
cumque loco (sine vlla restrictione)
se inuenerint, 6. *Pater noster*, & toti-
dem *Aue Maria*, cum sex *Gloria Pa-*
tri, &c. Quorum quinque intentio-
ne totius Ecclesiæ dicuntur; sextum
verò pro summo Pontifice. *art. 7.*

Quæ sint & quantæ illæ Statio-
num Indulgentiæ, *vide à q. 88. ad 89.*

◉ Clem.

INDVLGENTIAE. 229

Clem. VII. concessit Camaldulēsi-
bus, Oblatis, & Nouitiis suas Eccle-
sias visitantibus, & ibidem recitatib.
Psal. *Exaudiat*, vel 3. *Pater, & Ave*,
rogando pro felici statu suæ Sācti-
tatis, omnes Indulgentias quæ à Se-
de Apostolica in generali, & in par-
ticulari, aut quouis modo erant cō-
cessæ & concedendæ sub quavis ver-
borum forma, Ecclesiis totius mun-
di, nec non Rosario B. Dominici.
Quòd si quis legitimè impeditus
prædictas Ecclesias non potuerit
visitare, sufficiet dicere, quocūque
in loco se inuenerit, semel Psalmum
Exaudiat, vel 3. *Pater, & Ave*. Si ve-
rò omnino dicere non potuerit, suf-
ficit quòd sola mente, & intentio-
ne, quo indulto gaudent omnes alij
per communicationem priuilegio-
rum. *art. 3.*

INDVLGENTIAE

quoad seculares.

Vide Habitus, Benefactores.

Confratria.

Seculares omnes veriusque se-
xus verè pœnitentes, & sacra
communione refecti, lucrantur

P 3

Indul

230 INDVLGENTIAE.

Indulgentiam plenariam visitando à primis Vesperis vsque ad occasum Solis sequentis diei Ecclesiam Fratrum Minorum, & ibi orando pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, & sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, in omnibus Sanctorum eiusdem Ordinis Festiuitatibus. *tom. 2. quest. 87. art. 5.*

Item visitantes easdem Ecclesias in Festiuitatibus Christi, & B. Mariæ lucrantur pro quocumque Festo 548. annos, & 260. dies. *ibidem.*

Item visitantes easdem Ecclesias in quibusslibet diebus lucrantur Indulgentiam 49. annorum, & 300. dierum, sed in Quadragesima quotidie 3857. annorum, & 207. dierum *quest. 94. art. 1.*

Fratres Mendicantes quando-cumque prædicant in domibus suis, possunt concedere suis auditoribus 18. annorum & 322. dierum Indulgentiam. Quæ reducta per dies facit 7000. & 72. dies. Sed cum alibi prædicant, tātum possunt concedere 18. annorum 222. dierum.

Atta

INDVLTENTIAE. 231

Attamen quando prædicant in domibus suis Feria 2. 4. & 6. Quadragesimæ, possunt concedere in summa 156. annorum, & 524. dierum, per nouem summos Pontifices, qu. 95. art. 1.

Sæculares audientes primâ Missam Fratrum Prædicatorum, lucrantur annos 3. & ampliùs, per multos Pontifices. art. 2.

Item facientes celebrari Missas in Ecclesiis eorundem, & alia diuina Officia, lucrantur ferè mille dies. Et audientibus sermones & Missas in Ecclesiis Fratrum Minorum quolibet die, pro qualibet vice concessit Alexander IV. centum dies *ibid.*

In die S. Ioannis Euangelistæ, & eiusdem Festo, quod dicitur *ante portam Latinam*, & in Sabbatho Palmarum, Fratres Minores Reg. Obseruantie ex Leone X. liberant animam è Purgatorio dicendo ante venerabile Sacramētum septē Psalmos pœnitentiales, aut quinq; Pater, & Ave. Sed vult præfatus Pontifex, vt tali die Fratres recitent coronam B. Mariæ pro sua Sanctitate q. 96. ar. 1.

P 4 Fra

Fratres Minimi habent, quòd die Lunæ & Mercurij in omnibus Conuentibus sui Ordinis, Prælatus qui dicitur Corrector, celebrâs pro aliquo defuncto, animam liberet. At si in domo sit Prouincialis, ipse est qui animam extrahit, *ibidem*.

Leo. X. concessit Fratribus Minoribus Indulgentiam Plenariã toties quoties dixerint *Vigilias* aut *septem Psalmos* *ibidem*.

Calixtus III. concessit Indulgentiã plenariam pro patribus & matribus omnium Fratrum Minorum presentiu ac futurorum in Purgatorio existentibus: quod quidem sic est interpretandum, vt scilicet in mortis articulo plenariè possint absolui, & Indulgentiam plenariam recipere. *ibid.*

Omnes Indulgentiæ lucrande per recitationem *sex Pater, & Ave, cum Gloria Patri*, vt sup. q. 88. possunt applicari defunctis per modum suffragij, *art. 8.*

Recitâtes Psalmũ *Miserere*, aut qui nescit, quinque *Pater, & Ave*, flexis genibus in Ecclesiis nostris principalibus, aut annexis, cõsequuntur Indulgentias & vrbis & orbis, *ex concess.*

INDVLGENTIAE. 233

cess. facta Ord. S. Benedicti confirmata per Innoc. VIII. Alex. VI. Iul. II. dummodo pro eorum animabus dicatur oratio, Deus qui inter Apostol. &c. potestque hæc concessio applicari defunctis. ibid.

INDVLGENTIARVM

publicatio:

Indulgentias concessas alicui Monasterio aut Ordini pro Fratribus, & sibi subditis, potest solus Prelatus publicare, non autem pro secularibus; quia tunc debent ab Episcopo duobus adhibitis de Capitulo examinari, & approbari, ex *Conc. Trid. ad vitandos falsos abusus quæstuariorum tom. 2. quæst. 98. art. 1.*

Gráuiter peccant Religiosi prædicantes Indulgentias indiscretas, dicuntur autem indiscretæ, quando non fuerunt concessæ, vel malè concessæ, vel quando sunt dubiæ. *art. 2.*

Indulgentiæ concessæ, valent à tempore quo sunt datæ, sed quantum ad eos qui lucrari volunt, incipiunt in eis efficaciam habere à die publicationis & præsentationis earum, *art. 5.*

P 5

Plerq

Pleraque alia, hanc Indulgentiarum materiã concerhentia, *Vide ab art. 3. usque ad finem quæst.*

INFIRMI.

Receptissima est sententia, quòd omnia quæ iubet concessio Indulgentiæ fieri, debent impleri ut possit lucrari; ita ut etiamsi infirmitate, aut legitimo alio impedimento aliquis sit detentus, sic ut ea non possit implere, Indulgentiam non lucretur, nisi sua Sanctitas cum infirmis, & legitime impeditis dispensare Apostolica authoritate dignetur, quia Indulgentia est stricti iuris, nec valet ultra quàm sonat. *tom. 2. q. 102. art. 1.*

Eugenius IV. concessit Fratribus Minoribus de Observantia, quòd si casus occurreret, quo non possent confiteri, etiam tunc consequantur Indulgentiam plenariam, à se & à pluribus aliis Pontificibus, pro articulo mortis eis concessam, modò sint in statu gratiæ. *ibid.*

Benedictini infirmi, aut occupati lucentur easdem Indulgentias quas alij assistentes divinis officiis, etiam

etiam in festo corporis Christi, ex
Eugenio I V. ibid.

Item senes & infirmi Ordinis
Sancti Hieronymi faciētes aliquod
pium & æquivalens opus, lucran-
tur omnes Indulgentias, ac si visi-
tassent Altaria, aut Ecclesias, vel
aliud opus requisitum ad lucran-
dam Indulgentiam implessent. *ibid.*

Fratres laici experti in medici-
na, ex doctrina, aut exercitio ante
vel post ingressum, de licentia suo-
rum Superiorū possunt mederi in-
firmis secundum infirmitatis exi-
gentiam, si ex deuotione, aut chari-
tate inuocentur. *art. 2. Eugē. I V. &
Nicolao V.*

Idem possunt omnes Religiosi
Societatis, absque metu irregulari-
tatis erga omnes etiam sæculares,
quando commodè Medici sæculares
haberi non possent, citra tamen
adustionem & incisionem per ipsos
faciendam. *Ex concessione ipsis facta
per Gregorium XIII. ibidem.*

I M P R I M E R E.

Olim poterant Fratres per Cle-
ment. V I I. imprimi facere
libros

libros continentes tantum spectantia ad suum Ordinem, sine Ordinarij & Inquisitoris examine, sed hoc reuocat *Conc. Trid. sess. de usu, & editione sacrarum librorum. to. 2. q. 104. art. 1.*

Regularis obtinens regale privilegium prohibitium, ne alius imprimat aut vendat libros à se compositos, acquirit tale ius suo Monasterio capaci, scilicet possessionis iuris; alias acquirit Papæ, ut Frater Minor; & tunc Syndicus solus nomine Papæ potest procedere contra infractores, & tale ius petere. *art. 1. & 2.*

Vitanda summopere est mercatura, & turpe lucrum venditionis eiusmodi librorum, præsertim à Fratre Minore, cui non licet illo modo imprimere facere libros lucri gratia, cum sit per Regulam interdictum. *ibid & art. 3.*

Syndicus per tale ius regale potest quidem agere pro damno vitando, & impedire furtivas impressiones, & venditiones, ne impressio Fratrum damnificetur, sed non potest agere pro lucro captando, quia hoc repugnat statuti Fratrum, *art. 4.*

I N

G

cop
aliqu
in q
tio

art.

I

non

dice

Offi

sed

hoc

nea

F

test

fun

pen

aliqu

mir

fecl

ius

C

ciu

I N

INQUISITOR FIDELI.

Vide Hæresis.

INTERDICTVM.

Generalis aliquis Regularis, vel Abbas iurisdictionem quasi Episcopalem habens posset interdicere aliquam ciuitatem, aut castrum, in quod haberet plenariam iurisdictionem, aliàs non. *tom. 2. quest. 107. art. 2.*

Item Priores Monasteriorum non Mendicantium possunt interdicerere suos subditos ab audiendis Officiis diuinis, & confessionibus; sed hoc nequeunt Mendicantes, cum hoc ad Superiores Prælatos pertineat. *ibid.*

Prælati omnes, qui ordinaria potestate possunt excōmunicare, possunt & interdicerere suos, eosque suspendere, & absoluere, per se, vel per alium Clericum, non tamen per feminam etiam Abbatissam: nam illa secluso priuilegio non est capax huius iurisdictionis. *art. 1. & 3.*

Certum est, omnia Monasteria ciuitatis, aut castri interdici, quādo
ciuitas

ciuitas ipsa aut castrū interdicitur etiam si sita sint extra muros. Tamē concessit *Iulius II.* Fratribus Minoribus, quòd si contingat ciuitatem vel oppidum cum duobus vel tribus miliaribus circūvicinis (infra quae miliaria domus Fratrum existunt) Ecclesiastico supponi interdicto, Fratres huiusmodi Ordinis (nisi causam interdicto dederint, vel eis specialiter ex causa legitima interdictū sit) nullatenus seruare teneantur, nisi aliàs domus ipsorum Fratrum de iure interdicto talis oppidū comprehendantur. *to. 2. q. 108. art. 1.*

Concessit Fratribus Minoribus *Leo X.* quòd Ecclesiæ ipsorum interdici non possint ad instantiam cuiuscumque personæ, quauis fulgeat dignitate, nisi tota ciuitas, vbi domus huiusmodi consistit, Apostolica, seu Ordinarij autoritate Ecclesiastico interdicto supponatur. Simile est de Ecclesijs Sancti Ioannis, ut tenet *Navarrus*, ad quas non extenditur interdictum, si Episcopus speciali interdicto singulas vrbes Ecclesias interdicit, quia etsi intra fines Diocesis
confi

INTERDICTVM. 239

consistant, & in eadem ciuitate, in nulla tamen ciuitatis communione participant. *art. 2.*

Licet Religiosi non possint ab Ordinariis specialiter interdici ex multorum Pontificum indultis, vt Religiosi sunt, possunt tamen vt beneficiati sunt, in Diœcesi alicuius Episcopi. *art. 3.*

Interdictum siue valeat, siue non valeat, seruandum est ab omnibus Religiosis etiam exemptis, quando seruatur ab Ecclesia matrice. Secus est de sæcularibus Clericis, qui non tenentur Interdictum, quod nullum est, seruare, etsi Matris Ecclesia illud seruet. *art. 4.*

Matrix Ecclesia dicitur Ecclesia maior, vel Baptismalis; vnde claret quo pacto differat à Metropolitana, quam in hoc non tenentur sequi Religiosi omnes per Diœcesim. *articul. 5.*

Si plures sunt Parochiæ in vno loco, & vna seruat, alia non, tunc non tenentur exempti seruare. *ibid.*

Regulares non seruantes validum interdictum, quod seruat matrix Ecclesia

240 INTERDICTVM.
clesia (si tamen impositum sit au-
thoritate Apostolica aut Ordina-
rij, aut alterius ad hoc specialiter
deputati) non tantum excommu-
nicantur, sed etiam aliis pœnis sub-
iiciuntur, matrice tamen non ser-
uante, eam sequi non tenentur, cum
debeant magis esse Observatores
Canonum; si tamen tunc non ser-
uent, non ligantur excommunica-
tionis pœna, sed aliis, quæ in sacris
Canonibus continentur, quia scilicet
sunt suspensi, & eis interdictus
est ingressus Ecclesiæ. Si sententia
interdicti non ligat, & seruet ma-
trix Ecclesia, Religiosi non seruan-
tes ligantur pœna excommunicatio-
nis, non aliis. art. 5. & 6.

Iuxta mentem Authoris contra
Navarrum priuilegia, quibus pote-
rant Regulares certis tantum die-
bus non seruare interdictum, mini-
mè sunt reuocata per *Conc. Trid. sess.*
23. de Regularibus. cap. 4. & tom. 2. q.
112. art. 1.

Festiuitates, in quibus Mendican-
tes possunt per priuilegia tempore
interdicti celebrare alta voce, &
pulsare, sunt Festa omnium San-
ctorum

INTERDICTVM. 241

ctorum sui Ordini canonizatorum,
& eorum Octauæ, etiamsi de Octa-
ua tantum fiat commemoratio; pro
Minoribus præterea est Festum Por-
tiunculae, & septem, ac quinque Fra-
trum eiusdem Ordinis Minorum.
Extenditque se hoc priuilegium in-
differenter, tam ad tempus interdi-
cti specialis, quando Ecclesia Fra-
trum esset nominatim interdicta,
quam generalis. *art. 2.*

In omnibus Festiuitatibus, qui-
bus possunt fratres iure communi,
aut priuilegio celebrare tempore
interdicti, possunt non tantum ce-
lebrare, & canere solemniter Ho-
ras, sed & Sacramenta administra-
re (iis tantum qui possint tunc ea
recipere) & sepelire mortuos Re-
ligiosos & sæculares, in suis tamen
Ecclesiis tantum. *ibid.*

Eadem omnino facere possunt
Fratres toto tempore interdicti etiam
Papalis, sed submissa voce, ianuis
clausis, & sine pulsu. *ibid.*

Multæ sunt aliæ Festiuitates, in
quibus suspendi potest interdictum.
ibid.

Festa Sanctorum, quorum cor-
pora

242 INTERDICTVM.

pora ibi requiescunt, & patronorum Ecclesiæ sunt priuilegiata, similiter & eorū Translationes, cum quibusdam aliis, *art. 3. & 4.*

Itē totus dies professionis alicuius Fratris aut Sororis, & dies celebrationis primitiarum à primis Vesperis sunt exēpti ab interdicto. *a. 5.*

Prælati Sancti Benedicti, & per communicationem etiam Mendicantium Prælati, tempore interdicti generalis, aut specialis eligere possunt inter viros & mulieres sex personas (dummodo non dederint causam interdicto, & ipsum non sit positum, vel confirmatum auctoritate Apostolica) non simul, sed successiue, quæ possunt illo tempore interesse diuinis in suis Ecclesiis, Sacramenta recipere, & sepeliri, sine solemnitate tamen, si aliquam illarum illo tempore mori contigerit. *art. 6.*

Ex concess. Nicolai Franci Nuntij Apostolici in Regnis Castella, Legionis, & Aragonia, possunt eligere 15, simul, ibid.

Idem possunt Moniales, quod ipsi Religiosi, per communicationem priuilegiatam

INTERDICTVM. 243

privilegiorum; specialiter verò Moniales Sanctæ Claræ, & Tertiariæ sub cura Fratrum Minorum degentes, habent etiam Festum S. Elisabeth Filia Regis Vngariæ, & eius Octauam. *to. 2. quest. 113. art. 1. & 2.*

Operarij Fratrum personaliter insistentes operibus eorum, & negotiis, familiares eorum, & famuli actu seruientes possunt illo tempore interdicti cum Fratribus audire, & recipere diuina, nisi fuerint excommunicati publicè, vel nominatim, vel causam dederint interdicto, Idem potest Syndicus Fratrum aut Sororum cum vxore sua & filiis; possuntque hi omnes sepeliri in Ecclesiis Fratrum, si moriantur tempore interdicti, & cessationis à diuinis. Idem omnino permissum est Medicis ordinariis Fratrum aut Sororum (licet non sint Doctores) quoad tempus interdicti, non cessationis à diuinis. *tom. 2. quest. 114. artic. 1. 2. & 3.*

Q 3

IR

244 IRREGVLARITAS.
IRREGVLARITAS.

*Vide Bellum, Dispensatio,
Immunitas.*

Monachus iuuans Chirurgum ad
scindendum membrum aliquod,
non incurrit irregularitatem, tum
quia nullo canone exprimitur, tum
quia per mutationem membri sani-
tatis causa factam, non incurritur
irregularitas. *tom. 2. q. 105. art. 3.*

Regularis conquestus apud Iudi-
cem de fure, protestans interim se
non intendere sanguinem, sed tan-
tum rei ablatae restitutionem, si lo-
cum vbi sit ostendat, incurrit irre-
gularitatem, nisi reus esset fugiti-
uus, & praesumi posset quod senten-
tia in eum lata nihil proficeret, nisi
teneretur. Secus tamen, si non indi-
caret locum vbi esset, aut non cura-
ret teneri: nam protestatione facta
tutus esse posset. *art. 4.*

ITINERATIO.

Vide Apostasia, Ieiunium.

Clixus III. aliquando statuit
vt Fratres Conuentuales itine-
rantes tenerentur sub excommu-
nica

nicatione se statim præsentare, & subdere Prælato Conuentus de Obferuantia, si ibi Conuentuales non sunt, & contra, sed hoc statutum fuit postea suspensum. *to. 2. q. 121. art. 2.*

Fratres Minores per obediētiam itinerantes possunt lucrari Indulgentias stationum, & alias omnes, ac si domi essent, dicendo quinque *Pater, & Ave, ex Innocent. VIII. art. 4.*

Pius V. concessit captiuis apud infideles in articulo mortis, quod per solam contritionem possunt cōsequi Indulgentiam plenariam, si non habeant copiam Confessoris. Quod idem concessit *Eugenius I V.* omnibus Fratribus etiam non captiuis in hoc articulo. *ibid.*

I V D E X.

Cum amoris proprii, qui omnis discordiæ fons est, nec Religiosi sint expertes, necesse est etiam in Religione esse Iudices ad pacem communem tuendam; quos maxime dedecet partialitas, iracundia, & verba inordinata. *tom. 2. q. 1. art. 1. 2. 3. & 4.*

De nullis causis Regularium potest iudex secularis cognoscere:

Q 3 quia

quia quilibet talis gaudet priuilegio canonis, & fori. tom. 2. q. 2. art. 1.

Decisio causarum Ordinum militarium, conceditur per *Pium IV.* ipsorum Ordinum Prælati tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, cum prohibitione appellationis ad alios, quàm dictorum Ordinum Iudices. art. 2.

Assumens Ordinem Ecclesiasticum, aut ingrediens Religionem post delictum à se commissum in fraudem, vt se eximeret à iurisdictione seculari, non liberatur ab ea; sed potest per Iudicem secularem contra eum procedi ad punitionem delicti ciuilitè quidem; vel criminaliter, vel mixtum, si in Religione probata professionem solemniter tantum emisit in fraudem, & non fuerit sacris insignitus, cum eius professio nulla sit & inanis; si autem Ordines receperit, potest contra eum procedi, non vt possit puniri corporaliter à Iudice laico, sed tantum in confiscatione bonorum, aut pœna pecuniaria, prout qualitas delicti exigit, quia est Clericus non sit subditus Iudici

secu

seculari ratione personæ, manet
tamen in hoc casu, ratione causæ
& bonorum, *art. 3.*

Fraus in hoc casu præsumitur, si
quis post delictum commissum, &
ante susceptum Ordinem, aut ante
ingressum Religionis fuerit accusa-
tus vel denunciatus, aut saltem in-
famatus. *ibid.*

Laicus professus dimisso habitu,
imò eiectus ab Ordine committens
scelera non potest puniri à Iudice
seculari, quia per talem eiectionem
non traditur foro seculari, sed Ec-
clesiastico. Secus est de eo, quia
Religione expellitur, & habitu re-
gulari priuatur, eò quod eius mini-
mè valuit professio, quia potest Iu-
dex secularis de eius causis cogno-
scere tam criminalibus, quam ciui-
libus, & mixti fori. *art. 4.*

Index Regularis cognoscit de
crimine graui Fratris Nouitij, v.g.
fratricidij: nam quamdiu talis est,
gaudet priuilegio fori. *art. 10.*

Prælatus Regularis potest & de-
bet, quoad fieri potest procedere
vt pater (vnde olim dictus est Ab-
bas) vtque talis mēdere suorum vul-

neribus pietate paterna ; & bono modo , sine forma iudicij nil de suppliciis cogitando. Quando autem sic non potest prodesse , debet procedere vt Iudex, & tunc, quoad fieri potest , debet vitare apices & solitas iuris solemnitates , quæ multum dedeçent statum Religiosum, sed procedere summarie , & sine strepitu , præsertim contra statuta sua & in rebus non tanti momenti, ita tamen, vt essentialia iuris seruentur , & nihil incommodi patiantur ius naturale , & gentium. Ius autem gentium apud Regulares sunt constitutiones Ordinis generales.

tom. 2. q. 3. art. 1.

Iure, & speciali priuilegio admittitur testimonium Fratrum , etiam Nouitiorum, in causis propriis Monasteriorum suorum , siue civilibus, siue criminalibus, licet veniret ipsis aliquod lucrum de Monasterio, modo tamen non potuerint extranei testes vocari ne alioqui ius eorum pereat ; modo illi Fratres testes non sint Conuentus actores , aut responsales. *tom. 2. q. 11. art. 1.*

Monachus potest cogi ad testificandum.

candum, quando aliter veritas haberi non potest, non tamen in causa sanguinis. *art. 2.*

Moniales iuridicè testantur contra alias, quando de rei veritate aliter constare non potest, etiam in criminalibus; sufficitque duarum testimonium, quia licet sint mulieres, sunt tamen Religiosæ Deum timentes. *art. 3.*

Quamuis validum sit Regularis testimonium absque sui Superioris licentia datum; id tamen ei prohibetur & iure repelli potest. Quia etiam in criminalibus requiritur facultas ipsius Prouincialis, ac propterea cauere debent Prælati Conuentuales, ne in similibus causis dictam licentiam concedant sine expresso aut saltem tacito consensu Prouincialis; nam etiamsi Religiosi faciant protestationem iuridicam, si ex eorum testimonio sequatur mors alicuius, aut enormis effusio sanguinis, aut membrorum mutilatio, remanent irregulares; vt bene notauit *Couarruu.* & Prælato hoc præcipienti non est obtemperandum. *art. 4.*

Q 5

In

In criminalibus nunquam admittitur testimonium laici contra Clericum, nisi alij testes idonei desint; & tunc in his eiusmodi testimonium efficit tantum semiplenam probationem, quamquam in civilibus plenam efficiat: contra Monachos verò, licet non promiscuè, facilius nihilominus admittitur; eo quòd Monachi non sint aded inuisi, & ingrati laicis, sicut Clerici sæculares. *art. 5.*

Plura de materia testium. *vide q. 12. 13. 14. 15. & 16.*

De notario.

IVxta quandam Decretalem, in quouis iudicio etiam summario, quale plerumque est Regularium, requiritur Notarius, & Secretarius ad scribenda acta processus; vnde quidam Prælati minùs iuridicè faciunt scribentes accusationem, testimonia; &c. nisi excusentur ex eo quod communiter negotia Regularium sint parui momenti, aut quia taceant Fratres, ac proinde censeantur in hoc iuri suo renunciare. *10. 2. q. 14. art. 2. & 3.*

Est autem summarium iudicium
illud,

illud, in quo sola veritate conspecta proceditur ad sententiam definitivam, non servatis iuris apicibus. *ibidem.*

De citatione reorum.

Vide quaest. 18.

De Interrogatione eorundem q. 29.

De Tortura.

Licet Praelato Regulari per se, aut per alium sibi subditum, quamvis non urgeat necessitas, Fratrem delinquentem moderatè verberare causa correctionis, modo in Religione consueto, absque timore excommunicationis, nunquam tamen per laicum familiarem Conventus; nisi vbi consuetudo aliud obtinuerit; alioquin Superior sic corripuens incideret in excommunicationem, à qua non minùs quàm consuetudo excusare posset error malè intelligendi priuilegia. *qu. 20. art. 8.*

De purgatione Canonica.

Regularis cum scandalo infamatus potest, imò etiam debet se purgare: quòd si in purgatione defecerit, punietur solummodo

do

252 INCARCERATIO.

do pœna arbitraria extraordinaria multo mitiori, quam secundum canones deberetur: licet in tali casu Clericus accusatus habeatur pro conuicto, & pœnam canonum sustinere debeat. *quæst. 21. art. 1. & 2.*

De modo procedendi in correctione.

Quando debeat Prælatus sequi in Iudicio rigorem iuris, quando iustitiam, vel æquitatem. *vide ad longum, quæst. 22.*

I N C A R C E R A T I O.

Dolendum est, plerosque Iudices Regulares procliuiores esse ad capiendum & incarcerandum suos subditos, quam par sit, sine sufficienti cognitione commissi delicti, cum hoc sit iniuria irreparabilis; & ultra reatum quem committunt, damnum & iniuriam iniuste incarcerato compensare tenentur, nec liberi sunt à sententia canonis. Si quis suadente, ut doctè notauit *Narrus* præsertim in leuibus, & ubi fuga non timeretur. *tom. 2. quæst. 23. art. 2.*

Pœna perpetui carceris Regulari imponi potest ob delictum, cui
in

INCARCERATIO. 253

in sæculo correspondet pœna damnationis ad metalla, aut pœna mortis, cùm incarceration sit valde supportabilis Religioso ob flagrantem charitatem Religiosorum omnia necessaria suppeditantium, & ipsorum carcerum humanitatem.

art. 4.

Regularis negans incarcerationo cibum, aut potum, ita vt inde mors sequatur, fit irregularis: nam non alere, est necare. Et idem est iudicium de illo qui immunitate carceris, vel subtractione rerum necessariorum eidem permaturam necem afferret; nec in hac parte ignorantia excusat: est enim de eo quod debuit scire. *art. 5.*

Licet Clericus ante & post condemnationem ad carcerem fugere possit, non tamen Regularis ob votum obedientiæ, & præceptum de non egrediendo Monasterio, nisi sententia foret iniusta; quia tunc liceret ipsi in conscientia fugere, si abesset graue scandalum, sicut & si executio iustæ sententiæ esset iniusta; vt si v.g. custos carceris deneget necessaria ad vitam. *art. 6.*

Damna

Damnatio ad triremes.

Iudices Regulares possunt ex privilegio *Pij V.* & aliorum summorum Pontificum, Fratres exutos habitu perpetuo, vel ad tempus ad triremes damnare. *questione 25. art. 1.*

Quod tamen nimum crudele est, & multum abhorrens à benignitate religiosa; unde *Navarr.* Satis (inquit) hoc alienum est à consuetudine *D. Augustin. Benedict. Bernard. Domin. Francisci,* cum sola eiectione à Religione contenti fuisse videantur. *art. 2.*

De pœnarum reis imponendarum qualitate.

DE qualitatibus pœnarum iniungendarum Monachis, & Clericis ob diuersa peccata, *vide tom. 2. à 9. 22. ad 40. inclusivè.*

De impropiorum usu.

Licet aliquando exigente necessitate Iudici proferre conuitium causa correctionis, modò illud non fuerit contumeliosum, improperando v. g. iam punita, &c. *quest. 41. art. 2.*

IV

IURAMENTVM.

Vide Confessarij quoad dispensationem.

Regularis nequit cogi ab Episcopo ad testimonium ferendum in causis civilibus, nisi quando aliter veritas haberi non potest; in criminalibus verò numquam ad hoc compelli potest, nisi à suo proprio Prælato Regulari in causis aliorum Fratrum, in quibus pœna sanguinis minimè ponitur. *tom. 2. q. 22. art. 2. & tom. 3. q. 71. art. 1.*

Afferunt aliqui, in iudicio Regulari præceptum obedientiæ habere vim iuramenti, vt per illud sufficienter credatur testi etiam non iurato; sicut Sacerdoti aliquid in verbo Sacerdotis affirmanti creditur. Verùm oppositum videtur probabilius, ob plerasque Doctorum auctoritates. *tom. 2. q. 120. art. 3.*

IURISDICTIO.

Vide Abbatissa, Episcopus, Excommunicare, Custos, Commissarius, Generalis, Guardianus, Minister, Provincialis, Prælati

Prelati Regulares sunt. Ordinarij suorum inferiorum habentes iurisdictionem à iure diuino, quemadmodum & Episcopi: vnde opinione Doctorum, sicut & Episcopi omnia illa possunt in suos, quae Papa in vniuersam Ecclesiam, nisi iure Ecclesiastico in aliquibus casibus prohibeantur. *tom. 1. q. 17. art. 2. & 6. & q. 22. art. 10. & q. 23. art. 1.*

Prouinciales, vt pote assumpti in partem sollicitudinis Apostolicae, habent iurisdictionem quasi Episcopalem in vtroque foro iure communi, & ex priuilegio, quam exercere possunt vbique, cum non habeant territorium, licet multò decentius sit, illam in Conuentibus suae prouinciae exercere. *tom. 2. q. 59. art. 1. tom. 3. q. 43. art. 2.*

Hæc tamen iurisdictione respicit tantum regimen: non ad Pontificalia minimè se extendit.

Quamuis in plerisque maiorem habeant potestatem, quam Episcopi, v.g. quoad absolutiones & dispensationes: pro quibus *vide tom. 1. q. 20. & verb. Dispensare.*